

Utbildningsdepartementet
103 33 STOCKHOLM

2008-09-26
1 (3)
Dnr 2008:2975

Redovisning av uppdrag om Bedömning av verksamheten vid Sundsgården

Dnr U2007/7921/SAM/G

Härmed redovisas uppdraget Bedömning av verksamheten vid Sundsgården givet i regleringsbrev för Skolverket för budgetåret 2008.

Uppdraget

Av regleringsbrevet till Skolverket avseende 2008 framgår att Skolverket ska lämna en bedömning av verksamheten vid Sundsgården. Denna ska vara regeringen tillhanda senast 1 oktober 2008. Vidare ska Skolverket begära en redogörelse för planerad verksamhet 2008/09 och budget för 2009. Dessa bifogas också detta yttrande.

Utredning

Inspektion

Sundsgården Skol- och Behandlingshem drivs sedan 1940-talet av samfundet Frälsningsarmén. Sundsgården är både en fristående skola med godkännande för årskurs 4-9 och ett behandlingshem (så kallat HVB-hem). Sundsgården vänder sig till pojkar med psykosociala problem och neuropsykiatriska funktionshinder.

För att göra en bedömning av verksamheten vid Sundsgårdens Skol- och Behandlingshem i Ekerö kommun har Skolverket genomfört en utbildningsinspektion av skolan. Vid inspektionen bedömde Skolverket att verksamheten i Sundsgårdens Skol- och Behandlingshem bedrivs på ett sådant sätt att eleverna får en god grund för fortsatt utbildning. Lärarna arbetar engagerat för att eleverna ska lämna grundskolan med ett fullständigt grundskolebetyg, vilket också flertalet elever lyckas med. Eleverna uppskattar den utbildning som bedrivs och för flertalet av dem är det första gången som de har en fungerande skolgång.

På Sundsgårdens Skol- och Behandlingshem är alla elever accepterade oavsett bakgrund eller tidigare erfarenheter. Detta förhållningssätt gör att eleverna känner sig respekterade av både vuxna och kamrater. Skolverket bedömer att verksamheten bedrivs i enlighet med den värdegrund som läroplanen föreskriver.

Skolverket har dock funnit att det finns brister som måste rättas till och även ett antal förbättringsområden. Flera av dessa är att hänföra till en otydlig styrning och

ledning av den dagliga verksamheten. Beslutet och rapporten från inspektionen lämnas som bilaga till detta yttrande. Skolverket gör ingen ytterligare bedömning av verksamheten än vad som framgår av beslutet och rapporten.

Sundsgårdens ekonomi

Utöver den ordinarie utbildningsinspektionen har Skolverket genom att granska skolans ekonomi ytterligare försökt belysa statsbidragets betydelse för verksamheten.

Sundsgården har under en lång rad år fått statsbidrag. Sedan 2006 har bidraget varit 1 250 000 kronor. De totala intäkterna för 2006 och 2007 har varit 21 456 769 kronor respektive 26 480 237 kronor. Statsbidraget har därmed utgjort ca sex procent av intäkterna 2006 och fem procent 2007. Då bör man komma ihåg att de totala intäkterna gäller både skolan och vårdhemmet. Bidragen från elevernas hemkommuner till Sundsgården för skolgång var 1 340 000 kronor 2006 och 1 526 000 kronor 2007. Statsbidraget och bidrag från elevernas hemkommuner har därmed varit ungefär lika stora under 2006 och 2007.

Sundsgården får standardbeloppet vid interkommunal ersättning från elevernas hemkommuner. Skolan har inte framfört krav till hemkommunerna på en högre ersättning på grund av skolans åtaganden och elevernas stödbehov. Av intervju med företrädare för huvudmannen framgår att Sundsgården också använder 20 procent av bidragen till vårdhemmet för att finansiera skolverksamheten då eleverna är i skolan på dagarna.

Sundsgården får också bidrag från huvudmannen Frälsningsarmén med 3 024 920 kronor 2006 och 3 524 000 kronor 2007. Av resultaträkningen framgår inte om dessa bidrag är avsedda för skolverksamheten eller behandlingshemmet. Enligt representant för huvudmannen bygger budgeten för 2008 och 2009 på en genomsnittsbeläggning om 19 elever.

Skolverkets bedömning avseende statsbidrag till Sundsgården

Grundprincipen när det gäller svensk grundskola är att det är elevens hemkommun som ansvarar för att bekosta elevens utbildning. Detta gäller även om elever går i en fristående skola. En fristående skola som är godkänd enligt 9 kap. 2 § skollagen (1985:1100) har rätt till bidrag. Närmare reglering av denna rätt till bidrag finns bland annat i skollagen.

Med anledning av Sundsgården och andra i viss mån liknande verksamheter anfördes följande i Proposition 1991/92:95 om valfrihet och fristående skolor:

"Frälsningsarmén driver i Ekerö kommun en internatskola, Sundsgården. Skolan är godkänd som fristående skola och har statsbidrag enligt särskilda årliga regeringsbeslut, för närvarande drygt en miljon kronor. Skolan riktar sig till elever med sociala eller emotionella problem och uppvisar goda resultat.

Det ligger i sakens natur att verksamheten vid Sundsgården är dyrare än vad som är normalt för en grundskola. Den statliga bidragsnivån är anpassad därefter. Med hänsyn till det, till verksamhetens speciella karaktär och dess värde anser jag att Sundsgården bör få möjlighet att närmare överväga den framtida finansieringen av verksamheten. Mot denna bakgrund bör Sundsgården tilldelas bidrag i särskild ordning också under nästa budgetår. Ambitionen bör dock vara att även Sundsgården därefter inkluderas i den ordning för finansiering av de fristående skolorna som nu föreslås.

Insatser som görs vid sidan om de sambälliga institutionerna, för människor som i någon mening hamnat på kant med tillvaron, når ofta goda resultat. Som jag ser det ligger det i hög grad också i kommunernas intresse att sådana alternativ finns vid sidan av det reguljära skolväsendet och kommunerna får ju nu större möjligheter att ge dem bidrag på den nivå verksamheten motsvarar. På sikt ser jag därför inga svårigheter för sådana alternativa skolor att bedriva sin verksamhet inom ramen för den nya ordningen för fristående skolor”

Det finns ett antal fristående skolor som är knutna till HBV-hem eller som har riktat in sig mot att ta emot stödkrävande elever. Ingen av dessa har statsbidrag utan löser sin finansiering inom ramen för det generella regelverket. Som anfördes ovan är tanken att regelverket för ersättning till de fristående skolorna ska fungera så att även en verksamhet motsvarande Sundsgården får ersättning från elevernas hemkommuner. Dessutom är det problematiskt ur rättvise- och konkurrenssynpunkt att staten stödjer enskilda fristående skolor.

På Skolverkets vägnar

Staffan Lundh
Avdelningschef

Peter Eide-Jensen
Undervisningsråd